

NED. INDISCHE OFFICIERS-
VEREENIGING.

Het Bekroonde Ontwerp
VOOR DE
Verdedigings - Prijsvraag

DOOR

J. K. KOODS DEKKER,
MAJOR DER INFANTERIE

—*—

BANDGENG
DRUKKERIJ INSULINDE

— 1918 —

DEFENSIE-PRÏSVRAAG.

-)0(-

Gevraagd werd een geschriftje van ongeveer 20 tot 40 bladzijden druks in het NEDERLANDSCH of het MALAISCH dat, liefst in verhandelenden trant, een voor de INLANDSCHE BEVOLKING bevattelyk overzicht van het groote belang van eene krachtige weermacht voor Nederlandsch Indië en tevens het de beteekenis en de noodzakelykheid aantoonde van de invoering eener militie onder de ingezetenen voor Nederlandsch Indië.

De samensteller was geheel vry in de keuze van den inhoud. Hy zou er zich echter behoorlyk rekenschap van hebben te geven, dat zene van ganser harte geven van ALLE bevolkingsgroepen aan de taak van 'slands defensie door de huidige tydsomstandigheden urgent is geworden, terwyl het eigenbelang dier groepen by het behoud van het Nederlandsche gouvernement op degelyke wyze zou moeten worden aangetoond.

Daarby zou uitgegaan kunnen worden van de nieuwere denkbeelden, door de Regeering herhaaldelyk uitgesproken en door het Legerbestuur ter algemeene kennis gebracht, betreffende eene doebewuste associatie-politiek.

De inzendingen moesten voorzien zyn van een motto.

De bekroonde inzending zou onder den naam van den schryver als propaganda-lectuur worden uitgegeven in het Nederlandsch en in de voornaamste inheemache talen.

1812002nd class

Ontv. Mr. Schuyt
25 Mei '18
dP

HET BEKROONDE ONTWERP VOOR DE VERDEDIGINGS-PRIJSRAAG.

DOOR

J. K. KOOPS DEKKER.

„En als éénmaal de vijand komt, zullen wij sterk zijn.“

(Legende).

Legende.

Een vogel vloog uit, de wijde wereld in, belust op avonturen en hongerig naar vreemde spijsen.

Nadat hij lang had gevlogen, kwam hij aan een groot woud, dat hij niet kende, maar waarvan hij had gehoord, dat het groot en mooi was en vol heerlijke vruchten.

Hij zette zich neer op een boom aan het begin van het woud en bouwde zich daar een nest, hoog en sterk.

De vogels, welke het woud bewoonden, waren talrijk en vele waren de soorten, die alle leefden onder hunne eigene vogelkoninkjes.

Het scheen, alsof zij volle vrijheid genoten en doen en laten mochten wat zij begeerden, maar in werkelijkheid waren de woudvogels de slaven van hunne koninkjes, die zich niet ontzagen de mooiste vruchten van het woud voor zich op te eischen en die hunne onderdanen doodpikten, indien zulks hun behaagde.

De vreemde vogel drong steeds dieper het woud in op zijne tochten op zoek naar vreemde vruchten en hij at gretig van alles, wat hij vond.

Bekoord door zijn slim overleg bij zijn zoeken naar buit, bevreesd door zijn brutaal optreden en angstig door zijn grooten eetlust, wisten de woudvogels niet wat zij aan den vreemden vogel hadden en meermalen poogden zij hem bang te maken en aan te vallen om hem uit hun woud te verdrijven.

Maar de vreemdeling had vleugels, zoo sterk als die van eenen kiekendief; zijn snavel was puntig en krachtigen aan elken poot droeg hij een scherpe vechtspeer.

Hij stoorde zich niet aan het gekrijsch der kleine vogels, noch luisterde naar hunne bedreigingen en bouwde zich steeds nieuwe nesten, alle sterk en hoog en vulde

zich den buik met de sappige woudvruchten, die overdadig in het bosch voorkwamen. Hij voelde zich „senang”.

De vele vogelkoninkjes in het woud begrepen, dat zij den vreemdeling niet bang konden maken, al dachten zij, elk van zichzelf, dat zij al heel sterk en machtig waren. Zij waren domme vogels.

Telkens hadden zij onder elkaar strijd om nietigheid en vochten verwoed om ééne vrucht, terwijl het bosch, duizenden van die vruchten voortbracht en ze daar voor het grijpen waren.

De vreemde vogel, hoewel niet bang, hield niet van strijd; hij wenschte niets liever dan rustig zijne maag te vullen en kalm op zijn nest zijn dutje te doen, waarin hij vaak gestoord werd door het gekibbel der woudvogels.

Dat maakte hem boos en hij riep dan vaak, dat hij rust wenschte. En dan kwamen de vogelkoninkjes hunnen nood bij hem klagen over de aanmatiging van andere vogelkoninkjes.

Zóó kwam het, dat de vreemde vogel kennis nam van de twisten, die hij dan bijlegde en wanneer er niet naar zijne beslissing werd geluisterd, liet hij den onwillige zijne sporen en scherpen snavel voelen en langzamerhand kreeg hij groot overwicht over alle woudvogels in het groote bosch.

Vele vogelkoninkjes hadden zich bij hem aangesloten en riepen hem uit als hun koning en na verloop van tijd was er maar één Koning in het groote woud en dat was de vreemde vogel.

Door den overvloed van heerlijke vruchten was de Vogelkoning dikker en sterker geworden dan ooit en zijn groote eetlust was verdwenen.

Nu hij Koning was, voelde hij tevens, dat hij onderdanen had, waarvoor hij had te zorgen, want hij was een wijs Koning.

Ook was hij slim en kende vele „akals.”

Hij leerde den woudvogels, hoe zij de vruchten met harden schil moesten kraken om de malsche pit te verkrijgen, die „goeri” smaakte en het lichaam sterkte; hij leerde ze hoe zij zich de veeren moesten gladstrijken om even vlug te kunnen vliegen als hijzelf en evenzoo te schitteren; hij legde uit, hoe zij zaadkorrels moesten overbrengen naar nog onbebouwde plaatsen om nog rijker oogst te krijgen; hij kende, en wees hun, de plaat-

sen, waar fijn riet groeide, waarvan alle woudvogels zachte, mooie en sterke nesten konden bouwen.

Hij regelde alle zaken, opdat er geen twisten meer zouden zijn in het schoone woud en als er eens ongehoorzamen waren, dan sloeg hij vlug en hard, maar voelde zich gauw weer als de vader, die zijn kind vergeeft, omdat hij het lief heeft, al is het soms stout.

En als hij nu van allen eischte dat zij hem woudvruchten en bouwstroo zouden brengen, was zulks niet om aan eigen eetlust te voldoen, maar om te zorgen dat elk kreeg wat hem toekwam; want hij deelde alle opbrengsten gelijkelijk naar verdienste en hij stelde de beste woudvogels aan als zijne helpers, al waren het ook geen Koningen of Koningskinderen.

De Vogelkoning nam zich eene vrouw uit de vele lieve vrouwtjes onder de woudvogels.

Het kon niet uitblijven of de roep van grootheid, rijkdom en vrede in het groote woud verbreidde zich alom en lokte vele vreemde vogels, belust op buit.

Dicht bij het groote woud stond een boschje.

Op een goeden dag streek in dit boschje een groote roofvogel neer. Hij was grooter en sterker dan de Vogelkoning. Zijn bek was krom en zeer puntig en aan elk zijner krachtige pooten droeg hij dubbele, scherpe vechtsporen. Zijn oogen loerden met groote hebzucht naar het groote woud en kwijl liep hem uit den bek bij de gedachte aan al het lekkers, dat hij reeds in zijne verbeelding at.

De Vogelkoning had den roover gauw gezien en maakte zich ongerust. Hij zei niets, maar wette steeds zijnen snavel en scherpste zijne sporen. Hij wist, dat hij zwakker was dan die vreemde aan den overkant en dat baarde hem zorg en slapelooze nachten.

Maar ook de woudvogels hadden het gevaar gezien en besproken en begrepen niet, dat hun Koning uiterlijk zoo kalm was. Zij waren angstig en besloten den Koning hunne afgezanten te zenden.

En de afgezanten spraken:

„O, wijze Koning; ons hart is ongerust, want wij zien gevaar. Een machtige roofvogel loert op ons woud en zal straks komen om alles te rooven, wat wij bezitten.

„Wij weten, dat Gij sterk zijt en moedig, maar veel sterker is hij, die op ons loert. Wat zal er van ons worden, wanneer hij U overwint en doodt? . . . Dan zullen wij als slaven moeten gehoorzamen aan eenen vreemde, die ons niet kent en dus niet liefhebben kan. Onze da-

gen van inspanning en leering zullen geen nut hebben gehad.

„Alle woudvogels zullen teruggaan naar de dagen van het begin, waaraan wij ontgroeid zijn. Wee ons!

„Gij hebt ons geleerd en van domme vogels gemaakt tot begripende; wij kennen U en wij weten, dat Gij genegen zijt om ons nog wijzer te maken. Gij kent ons, want Gij zijt afgedaald tot ons om onze gewoonten, ons lief en leed te leeren kennen; Gij hebt een der *onzen* tot Uwe vrouw genomen en Uwe kinderen kennen dit woud als hun vaderland.

„Maak ons nu even sterk als wijs; leer ons hoe wij moeten doen om elken vreemden roover te verslaan. Wij zijn nog zwak, O, Koning! maar Gij kunt ons sterk maken, opdat wij U kunnen helpen, als het gevaar dáár is. Laat ons staan náást U, vechten met U, voor *ons* woud!”

De Vogelkoning knipte met zijne oogen, alsof het felle zonlicht hem hinderde, maar het was, omdat hij zich, als Koning, schaamde voor eene traan, die hem opwelde in het oog door een groot gevoel in zijn hart. Hij zweeg geruimen tijd, alsof hij nadacht, maar het was, omdat hij niet wilde spreken met eene stem, die de aandoening zou verraden in zijne borst.

Toen sprak hij:

„Ik dank U, Gezanten, die de tolk zijt van mijne onderdanen. Uwe woorden waren wijs en hebben mijn hart goed gedaan en mijn hoofd wijzer gemaakt. Ik dacht er goed aan te doen, aan kinderen geen mes in handen te geven, opdat zij niet zichzelf en anderen zouden verwonden; maar ziet, het zijn geen kinderen meer, die zulke taal spreken. Uw vertrouwen in mij is een waarborg voor mijn vertrouwen in U. Welaan! ik zal U wapens geven en U leeren, hoe die gebruikt moeten worden tegen elken vreemden indringer. Zelfs de zwakkeren zullen zich dienstbaar maken voor het groote doel.

„En als éénmaal de vijand komt, zullen wij sterk zijn.

„Gij zult mij allen volgen, maar laat mij U vóórgaan, want weet, dat dit woud mij even lief is geworden als U!”

De laatste woorden klonken als een gebed, dat rechtstreeks gaat naar God.

De afgezanten waren ontroerd.

Zooals hun Koning dáár stond en sprak, had hij nog nóóit gedaan en zij gevoelden eene groote gehechtheid en eene blijde hoop in hun hart, toen zij wegvlogen om 's Konings bevelen bekend te maken en uit te voeren.

En de wensch van de woudvogels geschiedde.

De jonge en krachtige vogels bonden zich de vechtsporten, die de Vogelkoning verstrekke, aan hunne pooten en sloegen rechts en links om zich heen naar nagemaakte vijanden, die aan de takken der boomen waren opgehangen. Zij wetten zich de bekken op de scherpe kali-steenen en pikten de schommelende vijandelijke vogel-lijven, dat de veeren overal heen vlogen.

Natuurlijk raakten zij ook elkaar in hunne oefeningsdrift; maar de gewonden werden dan spoedig door de zwakkere vogels, die niet konden leeren vechten, opgenomen en verbonden. De ijver was groot en de belangstelling algemeen.

De Vogelkoning was tevreden; hij zag wel, dat niet *alle* zijne onderdanen met lust de oefeningen volgden, ja, zelfs tersluiks wegvlogen om iets anders — of heelemaal niets te doen; maar hij begreep, dat deze vogels nog te dom waren en bij een mogelijk gevaar toch niet te gebruiken zouden zijn.

Intusschen loerde de groote roofvogel in het tegenover liggende boschje naar den overkant en hoorde het lawaai der zich oefenende woudvogels.

Eerst dacht hij, dat er onderling hevige twist was; doch het duurde niet lang of hij zag den Vogelkoning uitvliegen aan het hoofd der geoefende woudvogels.

De zon was verduisterd door hunne vlucht.

De vreemde roofvogel wreef zich de oogen uit als vertrouwde hij niet wat hij zag.

Met sterken vleugelslag vloog de donkere wolk over het woud en wat er te kort kwam aan bedrevenheid, werd vergoed door ernstigen wil.

Dat begreep de roofvogel wel, dat hij tegen dèze vogelmacht niet opgewassen was en dook, als verlegen, tusschen de bladeren weg en toen het donker was vloog hij terug naar vanwaar hij gekomen was.

En alom verspreidde zich de roep van de grootheid, de rijkdom, de vrede en de macht in het groote woud.

En vele vreemde vogels kwamen aangevlogen om alles te bewonderen, maar wachtten zich er wel voor om de rust daar te verstoren; want het leger der woudvogels was uitstekend geoefend, gedisciplineerd en uitgerust en zou elke vijandelijke daad dadelijk streng hebben gestraft.

De woudvogels werden steeds wijzer en sterker onder de leiding van hunnen ouden koning en het onderlinge vertrouwen en de wederzijdsche gehechtheid groeiden.

Toen waren de woudvogels even wijs als hun koning. En de Vogelkoning belegde eene groote vergadering,

waarop alle soorten der woudvogels vertegenwoordigd waren.

Toen allen gezeten waren, was er eene doodsche stilte. En de koning stond op en sprak:

„Ziet, kinderen, Uwen ouden koning; zijn veeren, ééns zoo kleurig, zijn wit door de jaren en zijn hoofd is kaal door veel denken; zijn beste krachten heeft hij gegeven voor Uw welzijn, maar zijn werk is vruchtbaar geweest.

„Heb ik niet, hier om mij, heel de bloem van Uwe geslachten? Zijn zij niet even wijs en knap als ik zelf?

„En zullen hunne kinderen niet verstandiger en begaafder zijn dan wij allen?

„Allah is groot en goedertieren, dat Hij het mij vergund heeft, dit te mogen beleven. Wij zijn Hem innig dankbaar, dat Hij ons geleid heeft op ons pad en gebracht heeft naar ons doel.

„Zijn naam zij geheiligd!

„Maar bij het groeien Uwer krachten liep mijn taak ten einde. Zij is nu volbracht Als het kind groot is, is hij zijn eigen baas en is de taak van den Vader geëindigd.

„Ik dank U allen, hoofden en minderen, voor Uwe trouw aan mij, waardoor mijn werk zoo verlicht werd en vraag U thans Uw eigen koning te zijn

„Laat mij terugtreden als leider en vergun mij met U samen te leven als Uw oudere broeder in dit schoone, rijke woud, dat mij zoo innig lief is geworden”

De Vogelkoning had opgehouden met spreken, een doodsche stilte volgde.

Er zijn oogenblikken, ook in het leven der vogels, waarin zwijgen veel meer zegt dan praten.

Allen waren doordrongen van de wijsheid der woorden van den Vogelkoning; allen begrepen de noodzakelijkheid van zijne wenschen; allen voelden de grootheid van zijn ziel in deze oogenblikken.

Vlijmscherp flitste de herinnering aan een vroeger wantrouwen van dezen grijzen Vogel als diep berouw door het hart van een enkelen gezant; doch hij wist, dat het hem vergeven was.

Plots stond de oudste der afgezanten op.

Zijne stem klonk plechtig en luid, toen hij sprak:

„Vader! Gij hebt ons geleerd om naar hooger te streven dan naar aardsche goederen; van domme vogels werden wij even knap als Gij; wij zijn thans Uwsgelijken, maar tòch, Gij staat boven ons door onze achting.

„Blijf bij ons, ook al kunt Gij ons niets meer leeren

en wees voor ons het symbool van den Vader, die — na gedane taak — zijn laatste levensjaren slijt te midden van zijn gezin en daardoor geluk brengt aan zijne kinderen.
„Insjah Allah!!!”

Tot diep in het woud klonk het:
„Allah is groot! Insjah Allah!!!”

* * *

Een vogel vloog uit (Legende).

Het is ruim 300 jaar geleden, dat de Hollander uitzeilde om de rijke producten zelf uit Indië te halen.

Tot dien tijd was de zeeweg naar deze gewesten alleen bekend aan de Portugeezen en Spanjaarden, die er belang bij hadden om deze route niet aan anderen te wijzen, want voorwaar, waren zij stoute zeevaarders en ontdekkers van nieuwe landen, het Hollandsche zeevolk deed in durf en ondernemingsgeest voor hen niet onder en zij begrepen, dat zij aan den Hollander een geduchten concurrent zouden hebben voor hunnen handel in de Indische gewesten.

Daarom hielden zij de reisroute geheim en haalden zelf de rijke vrachten om die te lossen in Portugeesche en Spaansche havens, vanwaar de Hollanders ze verder verspreidden over Europa.

Maar toen de Koning van Spanje, waarmee de Hollanders toen reeds 30 jaar oorlog voerden, Portugal veroverde en de Hollandsche schepen ook niet meer in de Portugeesche havens konden komen, besloten de Hollanders zelf den weg naar Indië te zoeken.

Gebruik makende van zeer gebrekkige zeekaarten, afkomstig van de Portugeezen; volk, geboren aan zee, bekend met de gevaren van dit element; vol ondernemingsgeest en belust op rijke winsten, vonden de Hollanders den zeeweg naar Indië.

Van dien tijd af dateert de kennismaking tusschen Indië en Nederland.

Hij zette zich neer op een boom aan het begin van het woud en bouwde zich daar een nest, hoog en sterk.

(Legende).

Het was echter geen gesneden koek, wat de Hollanders hier vonden; want — hoewel de legende zulks niet ver-

meldt — was de Hollander hier niet de eenige vreemde vogel, die naar winst zocht. Portugeezen, Spanjaarden en Engelschen, allen met hetzelfde doel gekomen, kwamen hem in den weg en trachtten hem overal afbreuk te doen; doch na korteren of langeren strijd moesten zijne concurrenten in Indië het veld voor hem ruimen en had hij zich voorgoed in Indië genesteld, aanvankelijk in zijne handelsfactorijen aan de kusten, al dan niet door forten beschermd.

De vogels, welke het groote woud bewoonden, waren talrijk en vele waren de soorten, die alle leefden onder hunne eigene vogelkoninkjes.

(Legende).

De Indische Archipel met zijne honderden groote en kleine eilanden was, bij de komst der Hollanders, bewoond door talrijke, vaak zeer van elkaar verschillende rassen en volksgroepen, verdeeld in bijna evenveel staatjes en rijkjes, geheel of grootendeels van elkaar onafhankelijk en geregeerd door vorstjes, die met onbeperkte macht beschikten over het leven en de have hunner onderdanen.

Van geslacht op geslacht was de toestand van volslagen slavernij der bevolking de heerschende, waardoor van vooruitgang dezer gewesten geen sprake kon zijn.

De Islam had de Hindoe-godsdienst bijna overal verdrongen. Ook het Heidendom werd door eenige volksgroepen beleden.

De vreemde vogel, hoewel niet bang, hield niet van strijd

(Legende).

Neen, het was geen veroveringszucht, die den Hollander hier bracht. Hij kwam hier zuiver als handelaar. Hij schuwde wel niet den krijg, maar gebruikte dien alleen als middel om zijne handelsbelangen te bevorderen.

Vandaar alleen zijne vestigingen aan de kust, al dan niet beschermd door forten, al naarmate hij die noodig had voor den strijd tegen Europeanen of Inlandsche vorsten.

Hij had zeker niets liever gewild dan in vrede zijnen handel te drijven en de reusachtige winsten op te strijken, die hij daarmee verdiende; maar zijne toenemende

macht en zijn zucht naar gewin werden met angst en vijandschap door de Inlandsche vorsten aanschouwd.

Nu was het eens, dat hij—in verbond met deze laatsten—den Engelschman of Portugees bevocht om het monopolie te verkrijgen in zeker handelsgebied, dan weer voerde hij krijg tegen Inlandsche grooten, die hem trachtten uit hun gebied te verdrijven of dwong hij onderlinge geschillen bij te leggen, die zijnen handel in gevaar brachten.

*De vreemde vogel drong steeds dieper het woud
in op zijne tochten op zoek naar vreemde vruchten
en hij at gretig van alles, wat hij vond.....
(Legende).*

Eerst jaren later breidde de Hollander zijne vestigingen uit en werd van handelaar tevens overheerscher, sloot tractaten met de overwonnen vorsten, die zijne opperheerschappij erkenden.

Maar het zou nog jaren duren vóór er in het groote woud slechts één Vogelkoning was, de Hollander; jaren van strijd met donkere bladzijden in zijne geschiedboeken van wanbeheer en winstbejag en zonder zorg voor het overheerschte volk.

Niet, dat dit volk het onder den Hollander minder goed had dan het onder zijne eigen vorsten zou hebben gehad—voorzeker beter—; niet, dat de Hollander tòen slechter deed dan andere vreemdelingen in die dagen zouden hebben gedaan in zijn plaats; doch als wij thans deze bladzijden nalezen uit Hollands geschiedenis, dan valt er voor den Hollander dezer dagen eene schaduwstreep over de schitterende daden zijner voorouders in deze gewesten en dan begrijpen wij zijn streven van thans om die schaduwstreep weg te vegen.

*Nu hij Koning was, voelde hij tevens, dat hij
onderdanen had, waarvoor hij had te zorgen....
(Legende).*

Er zijn boekdeelen volgeschreven over de geschiedenis der Hollanders in de Indische gewesten. Daarin leest men: van de donkere jaren in het begin der 19e eeuw, toen Holland—onder heerschappij van den grooten Napoleon—zijne koloniën moest overgeven aan de Engelsen, Napoleons vijanden; hoe deze Koloniën echter bij den daarna gesloten vrede weder, bijna alle, aan

Holland terugkwamen; voorts hoe door talrijke expeditiën en oorlogen het Hollandsche gezag werd uitgebreid en hecht bevestigd.

Dat hiervoor strijd noodig was, is begrijpelijk. Er waren vele vogelkoninkjes, die den vreemden vogel nog niet kenden. Wij herinneren slechts aan de expeditiën naar Palembang, Djambi, Bandjermassin, Boni, Bali, Lombok, Timor en Flores en aan den Padrie- en Atjeh-oorlog.

Maar zelfs de meest dichtbijwonende woudvogels hebben zich gekeerd tegen den vreemden Koning en moesten met kracht van wapenen tot de orde worden teruggebracht . . . men denke slechts aan den bekenden Java-oorlog.

Het is niet mogelijk om in een kort bestek deze geschiedbladen eenigszins volledig te behandelen; maar het zou ook voor het doel van dit schrijven te weinig nut hebben om er lang bij stil te blijven staan.

Evenwel, het zal een ieder duidelijk zijn, dat het voor een klein volk — als de Hollanders waren — eene groote prestatie was, om in deze uitgestrekte gebieden zijn gezag op afdoende wijze te bevestigen.

En even duidelijk zal het daarom een ieder zijn, dat deze toestand niet alleen verkregen werd door de kracht en de behendigheid, waarmee de Hollander het zwaard wist te voeren; doch zeer zeker ook door het beleid en den tact, die hij, als koloniseerend volk, bezit.

Naast de macht om rust te brengen stond de wil om die rust te benutten ten bate — niet alleen van zichzelf — maar ook van het Indische Volk, ja, thans zelfs hoofdzakelijk ten bate van Indië.

Rust is eene noodzakelijke voorwaarde voor eene regelmatige en degelijke ontwikkeling van land en volk; maar die rust wordt eerst verkregen, wanneer beide partijen elkaar hebben leeren kennen en waardeeren.

Het gemoed van Hollands onderdanen in Indië is niet gemakkelijk te doorgronden; hun wel en wee leest men niet af van de gezichten dezer menschen met soms felbewogen ziel en verborgen verlangens.

Doch de Hollander bezat niet alleen den tact, maar ook den oprechten wil, dat gemoed voor zich te doen openen, de roerselen te bestudeeren van het hart zijner menschen. Hij daalde af tot den geestelijk-mindere om diens eigenschappen te ontdekken, ten goede te ontwikkelen en te waardeeren.

Nietwaar? „Onbekend maakt onbemind!”

Met zijn groot aanpassingsvermogen, hem als kolo-

niseerend volk eigen, heeft hij de nuttige gewoonten van het, voor hem vreemde, land overgenomen; zijne hoogere gaven aan het volk medegedeeld, zich vermengd met de mindere en de daaruitgesproten kinderen tracht hij op te heffen tot zijn eigen niveau.

En zijn oprecht streven, blijkende uit tal van daden, heeft den weg gevonden tot het gemoed van het Landskind, dat, ontwikkelend, zijn streven heeft begrepen, hem daar dankbaar voor is, hem vertrouwt.

Hij leerde de woudvogels
(Legende).

Wie verder kan kijken dan de pagger van zijn erf, kan van een slimmeren buurman leeren zijn huis hechter en geriefelijker te maken, zijn land beter—en dus voordeliger—te bewerken. Hij zal zich door die meerdere kennis het leven mooier, nuttiger en aangenamer kunnen maken.

Wanneer iemand geleerd heeft zijne hersenen te laten werken, zal de eene gedachte uit de andere voortvloeien en wellicht zal het hem gelukken iets uit te denken, wat anderen nog niet wisten, zich ontwikkelende, zal hij sterker staan in den strijd om het bestaan.

„Kennis is macht!” men ziet het in het dagelijksch leven steeds bevestigd.

Het sterke paard, zonder oordeel, laat zich gebruiken door den veel zwakkeren, maar met verstand toegerusten, mensch; de logge, krachtige karbouw laat zich regeeren door het knaapje.

En zoo gaat het ook met de menschen onderling.

Knappe menschen staan aan het hoofd van ondernemingen, maatschappijen, werken en vereenigingen, terwijl de minder knappen de uitvoerders zijn van de gedachten en berekeningen der leiders.

En zooals het met de menschen onderling gaat, zoo gaat het, in hoofdzaak, ook met de volkeren. Een klein, maar ontwikkeld volk kan een groot, doch onontwikkeld volk leiden en beheerschen.

Een eerste eischt om een onontwikkeld volk op te heffen en het te maken tot een krachtig, zelfbewust volk, is dus dat volk kennis bij te brengen. En dat geschiedt door het onderwijs.

Toen de Vogelkoning begreep, dat hij den woudvogels een koning moest zijn, leerde hij ze.

Toen de Hollander in Indië tot het besef kwam, dat

het zijn plicht was het Indische Volk op te heffen, richtte hij scholen op. Eerst leerde hij het kind (dessa- en lagere scholen); daarna onderwees hij den jongeling (Kweekscholen voor Inlandsche onderwijzers, opleidingsscholen voor Inlandsche artsen) en als de tijd dáár is, zal hij het Landskind in staat stellen de hoogste wijsheid te bereiken (Hoogere scholen).

Daar de drang naar onderwijs algemeen is en de Regeering steeds uitbreiding van het onderwijs beoogt, kan met grond de oprichting van vele nieuwe scholen verwacht worden.

Voor het vakonderwijs zijn dessa-landbouwscholen en ambachts- en nijverheidsscholen opgericht.

Teneinde het volk te leeren gebruik te maken van de vorderingen der wetenschap op het gebied van landbouw, zendt de Regeering hare landbouwadviseurs uit; voor voorlichting op het gebied van veeteelt zijn veeartsen werkzaam.

De willekeur bij het opleggen van straffen heeft plaats gemaakt voor eene regelmatige rechtsbedeeling; voor veiligheid van have en leven zorgt het politiekorps; voor orde en rust waken leger en vloot.

Landbouw- en nijverheidsondernemingen worden aangemoedigd. Volkscredietbanken stellen tegen matige rente den niet-kapitaalkrachtige het noodige kapitaal ter beschikking om zijne werklust en zijne energie te ontwikkelen.

De opiumregie heeft ten doel langzamerhand het gebruik van opium, als genotmiddel, te verminderen en daardoor een groote bron van kwaad te doen opdrogen.

De pandhuisdienst is opgericht met het doel den arme uit de klauwen van woekeraars te houden.

Koeliewerving en arbeidsinspectie trachten de verhoudingen tusschen werkgever en werknemer op menschevaardige wijze te regelen.

Geneeskundig staatstoezicht en ziekte-wetgeving zorgen voor verbetering van hygiënische toestanden (drinkwatervoorziening, geneeskundige behandeling van staatswege, zorg voor afwatering en drooglegging van moerassen, bestrijding van epidemieën).

Bevloeiingswerken in water-arme streken, ten behoeve van den landbouw; het aanleggen van wegen en spoorwegen voor den afvoer van producten; het maken van bruggen in verkeerswegen; het verbeteren van havens en reeden, ter vergemakkelijking van de scheepvaart; dat

zijn alle onderdeelen van Regeeringszorg, waarvan de bevolking de voordeelen heeft.

Op het gebied van mijnbouw staat Indië nog op verre na niet op het punt, waarop het staan kan. De reusachtige rijkdommen van den bodem dezer gewesten wachten op de uitvoering van plannen, die nog niet definitief zijn uitgewerkt; maar zeker zal een krachtig aanpakken van dit onderdeel van staatszorgen eene groote welvaart aan Indië brengen.

En als hij nu van allen eischte, dat zij hem vruchten en bouwstroo zouden brengen
(Legende).

Dat voor de hierboven genoemde werken reusachtige sommen noodig zijn, zal een ieder begrijpen. De winsten, die de Regeering uit eigen ondernemingen verkrijgt, zijn nog niet toereikend om alle uitgaven, ten behoeve van land en volk gedaan, te bestrijden.

Daarom wordt er belasting geheven van alle ingezetenen van Indië en zulks naar verhouding van de inkomsten.

Van deze belasting is niemand vrijgesteld; een ieder, blank of bruin, draagt zijn steentje bij voor het algemeen belang en dat is billijk.

Wanneer alle ingezetenen van Indië voldoende door-drongen waren van de noodzakelijkheid van het heffen dezer belasting en van het nut, dat met de aldus opgebrachte gelden voor allen wordt gesticht, zouden de belastingschuldigen met minder tegenzin hun steentje bijdragen en zouden zeker belastingoproeren in Indië niet meer voorkomen.

Het kon niet uiblijven of de roep lokte vele vreemde vogels, belust op buit.
(Legende)

Waar men suiker strooit, daar komen mieren. De Nederlandsch-Indische koloniën zijn vruchtbaar, rijk aan metalen en mineralen en de welvaart neemt gestadig toe.

Aldus vormen deze rijke gewesten een zeer begeerlijken buit voor een vreemden staat, die eene veroveringspolitiek voert.

Tot vóór kort leefden wij in Indië in het gelukkige vertrouwen op de macht van het recht; maar de groote oorlog, die thans reeds ruim drie jaar in het beschaafde

deel der wereld woedt, heeft bewezen, dat het recht verkracht wordt voor de belangen der volkeren en wijken moet voor macht.

Hoe beschamend zulks ook zij voor de beschaving van Europa, met het feit dient elke kleine staat in het bijzonder rekening te houden, temeer, wanneer die kleine staat omringd is door machtige rijken, wier belangen strijdig zijn met die van den kleinen staat. Eene aanleiding tot oorlog is wel te vinden, als men oorlog *wil* en die wil men te eerder, als de overwinning niet twijfelachtig is.

De Indische Regeering onderhoudt een weermacht ter handhaving van orde en rust in haar gebied en tot verdediging van Indië tegen een eventueelen buitenlandschen vijand. Die weermacht bestaat uit een leger en een vloot. Voor de handhaving van orde en rust in deze koloniën zijn leger en vloot alleszins voldoende sterk te achten. Het Nederlandsche gezag is over den geheelen archipel bevestigd en voor de denkbare gevallen, dat er op de Buitenbezittingen — waar dit gezag nog slechts kort bevestigd is — zich onlusten voordoen, is de bestaande weermacht ten allen tijde voldoende om de rust te herstellen.

Of echter leger en vloot in staat zijn om een eventueelen buitenlandschen vijand met kans op succes het hoofd te bieden, valt op goede gronden te betwijfelen.

Om bij de behandeling van de taak van leger en vloot in geval van een aanval van een buitenlandschen vijand, beschouwingen te geven over stelsels van verdediging en daarbij een reeks van getallen te geven, zou voor hen, voor wie deze regels geschreven worden, geen nut hebben. Die stelsels en getallen hebben immers voor een leek geen waarde.

Het is voor allen duidelijk, dat — daar Indië een eilandenrijk is — een buitenlandsche vijand, die ons wil aanvallen, over zee tot ons moet komen.

Daarvoor heeft hij schepen noodig; transportschepen, waarop hij de troepen vervoert, die hij noodig heeft, om op onze eilanden te landen en ons leger te verslaan, en oorlogsschepen om gedurende den overvoer dezer troepen, de transportschepen te beveiligen tegen een aanval van onze eigen oorlogschepen.

Onze vloot toch heeft tot taak dit overvoeren van vijandelijke troepen naar onze eilanden te beletten, of — zoo dit niet mogelijk is — dit te bemoeilijken, waarvoor een gevecht met de vijandelijke vloot noodzakelijk is.

Gelukt het den vijand niet een voldoende aantal troe-

pen over te voeren, dan is natuurlijk van een verslaan van ons leger en een daadwerkelijk in bezit nemen onzer eilanden geen sprake.

Gelukt het hem echter wel, dan is het de taak van ons leger om den vijand het aan land gaan te beletten, of—zoo dit niet mogelijk is—hem na de landing aan te grijpen en in zee terug te werpen.

De aanvaller heeft de keuze van de plaats—of de plaatsen—waar hij zijn troepen wil laten landen.

Daar er op onze eilanden vele landingsplaatsen zijn en het—door de buitengewoon hooge kosten—niet mogelijk is om alle deze landingsplaatsen van verdedegingswerken te voorzien, die eene landing afdoende zouden kunnen beletten, zal het den vijand, zij het dan ook daarin bemoeielijkt, gelukken zijn leger aan land te zetten, vanwaar het moet optrekken tegen ons leger.

Een buitenlandsche vijand, die onze gewesten zou willen veroveren, zal dus moeten kunnen beschikken over een machtige vloot en een groot aantal troepen.

Nu is het een feit dat die staten welke eventueel belang hebben bij eene verovering dezer gewesten, eene machtige vloot onderhouden, zeker machtiger dan onze aanwezige vloot en een leger op de been kunnen brengen, waarbij het Indische Leger in de minderheid is.

Voor hunne vloot hebben zij zich reusachtige geldelijke offers getroost. Wil Indië een krachtige vloot hebben, dan zal het zich daarvoor ook groote financieele offers moeten getroosten, waartoe dan ook reeds is besloten.

Dat die groote staten zulke groote legermachten op de been kunnen brengen, terwijl wij in Indië ons Leger niet hebben uitgebreid, is het gevolg van de invoering van militieplicht in die staten, terwijl in Indië die algemeene dienstplicht nog niet bestaat.

Uit hetgeen hieronder zal volgen, hoop ik het een en ander duidelijk te maken.

*Hij wist, dat hij zwakker was, dan die vreemde
aan den overkant en dat baarde hem zorg en
slapelooze nachten.*

(Legende.)

Het gevaar, waaraan de Indisch Koloniën zijn blootgesteld bij een vijandelijken aanval, en den staat, waarin zich de huidige weermiddelen bevinden, heeft „zorg en slapelooze nachten” gebaard en doen zoeken naar middelen om hierin afdoende verbetering te brengen.

Om een staand leger en eene vloot te onderhouden, die sterk genoeg zijn om rustig de toekomst af te wachten, zijn zulke reusachtige sommen noodig, dat daaraan niet gedacht kan worden.

Een staand Leger — beroepsleger — bestaat namelijk uit vrijwilligers, die zich voor den militairen dienst hebben verbonden, daarvan een beroep hebben gemaakt.

Wellicht zou het mogelijk zijn om steeds voldoende aanvulling voor zulk een leger te verkrijgen, hoofdzakelijk uit de in Indië geboren en, — desnoods met aanmerkelijke verbetering van de vooruitzichten dezer vrijwilligers; maar het op den been houden van zulk eene macht, zou — zooals een elk kan begrijpen — zulke groote onderhoudskosten eischen, dat daaraan niet te denken valt.

Dezelfde motieven gelden ook voor alle andere staten, die thans echter in tijd van oorlog wél reusachtige legers op de been brengen, doch daar zijn die groote uitgaven ontgaan door de invoering van militieplicht, waardoor de mannelijke onderdanen, hetzij allen, hetzij gedeeltelijk, op een bepaalden leeftijd — meestal 19 jaar — worden geoefend.

Heeft de militieplichtige zijn oefeningstijd doorlopen, dan keert hij als burger in de maatschappij terug, wordt — teneinde zijne militaire geoefendheid niet te verliezen — op bepaalde tijden voor korten duur weer opgeroepen voor herhalingsoefeningen en blijft tot een bepaalden leeftijd (meestal 45 jaar) weerplichtig, d. w. z. dat hij, tot dien leeftijd, kan worden opgeroepen om zijn grondgebied te helpen verdedigen.

Daar aldus jaarlijks slechts een klein deel der bevolking wordt weerbaar gemaakt en daarna weer in de burgermaatschappij terugkeert, zijn de kosten om het volk weerbaar te maken niet al te groot, terwijl toch in geval van oorlog over groote reserves van geoefende burgers kan worden beschikt om het land te verdedigen.

Aldus ontstaat een militieleger, dat het staande — of beroepsleger — aanvult.

Wel aan! Ik zal U wapens geven en U leeren hoe die gebruikt moeten worden tegen elken vreemden indringer.
(Legende).

De invoering van de militieplicht was, zooals wij hierboven zagen, voor de staten het middel om op de minst kostbare wijze, het grootst mogelijke aantal weerbare mannen te krijgen.

Het Indische Leger bestaat uit beroepsmilitairen. Een uitbreiding van de weermacht werd reeds lang noodig geacht en daarom werd ook hier de invoering van militieplicht overwogen en werden bij de Regeering voorstellen daaromtrent ingediend.

Het voorloopige resultaat dezer voorstellen is de invoering van militieplicht voor Europeanen.

Maar de woorden hierboven uit de Legende aangehaald, kwamen daarmee nog niet in vervulling.

Inhoeverre wij die vervulling nabij zijn, is nog niet te zeggen. De gezant heeft immers thans gesproken tot den Vogelkoning. Laat ons het antwoord rustig afwachten.

Er waren vóór de indiening der militievoorstellen stemmen die daartegen waren en die waarschuwden, dat het gevaarlijk was om „kinderen een mes in handen te geven.”

De trouw, waarmee het Indische leger in eene reeks van schitterende wapenfeiten zijn „Koningin en Vaandel” heeft gediend en waarbij herhaaldelijk bruin tegenover bruin stond, moge ons voldoende hebben bewezen, dat wij ten allen tijde op onze bruine wapenbroeders kunnen vertrouwen.

Maar er is nog meer.

Immers „de woudvogels hadden het gevaar ook gezien en besproken.” De ondubbelzinnige blijken van trouw aan Hollands zaak, door de spontane en loyale ontboezemingen, die van vele zijden der Indische bevolking tot de Regeering kwamen, toen in Augustus 1914 voor Nederland gevaar dreigde om in den algemeenen wereldbrand te worden betrokken, dat alles was geen: „taal van kinderen”. Dat was de openlijke erkenning van het ontwikkelde deel van Indië's Landskinderen, dat hun en Nederlands belangen samengaan en samen moeten blijven gaan.

Ook de actie op 31 Augustus 1916 voor een weerbaar Indië, waarbij zich talrijke vereenigingen van Landskinderen hadden aangesloten, getuigt van den ernstigen wil bij blank en bruin om naast elkaar te staan in tijden van gevaar ter verdediging hunner gemeenschappelijke belangen.

Dat nog een zeer groot deel van de 40 miljoen zielen in Indië „domme woudvogels” zijn, die hunne belangen niet inzien, kan geen motief zijn om daarom hunne belangen niet te behartigen. Immers, men dwingt een kind ook tot dingen, die het niet begrijpt, maar die daarom toch nuttig of noodig zijn.

De militieplicht—de naam geeft het reeds aan—legt het volk een plicht op, de plicht om zijn grondgebied te verdedigen. Maar deze plicht is even vanzelfsprekend als de plicht van het kind om den behoeftigen vader te onderhouden.

Er is gevraagd of tegenover deze nieuwe plicht, het Landskind opgelegd, ook nieuwe rechten zouden worden verleend.

De invoering van militieplicht in Europa heeft het volk geen nieuwe rechten gegeven.

Dit zou geen reden zijn dáárom het Landskind óók geen meerdere rechten toe te kennen.

Waar zulks geschieden kan, zal zulks ook wel gebeuren.

Het zou alleszins gewenscht zijn elken weerplichtige, die aan zijne verplichtingen als zoodanig heeft voldaan en zich door zijn gedrag zulks waardig gemaakt heeft, in de eerste plaats in aanmerking te brengen voor een hem passende staatsbetrekking, indien hij daartoe het verlangen te kennen heeft gegeven.

Het stemrecht voor den aanstaanden Volks Raad wordt ook als een gewenscht recht voor den weerplichtige, die aan zijne verplichtingen heeft voldaan, in aanmerking gebracht.

Men late de afwikkeling dezer aangelegenheden met vertrouwen aan de Regeering over. Háár belangen en die van het Landskind gaan samen.

Aan de hand van de ervaringen, elders met de invoering der militie verkregen, kan echter als zeker worden verwacht, dat de invoering van weerplicht voor de ontwikkeling van het Landskind van groot nut zal zijn.

De militaire dienst toch leert gehoorzamen aan bestaande bepalingen en gegeven orders (wat noodig is voor een goeden gang van zaken in eene goed geordende maatschappij); regelmaat en orde zoowel in het dagelijksche leven als in het werken; stiptheid in de uitvoering van een taak; zorg voor het lichaam; onderhoud van het bezit en van hetgeen den weerplichtige in bruikleen wordt toevertrouwd, zin voor netheid en eene zinnelijke omgeving.

Door den omgang met vele anderen onder geheel nieuwe omstandigheden, zal de blik van het Landskind verruimd, zijn aanpassingsvermogen aan nieuwe toestanden ontwikkeld worden. Hij zal meer zien dan het enge kringetje, waaruit hij in gewone omstandigheden,

niet zou geraken, hetgeen zijne zelfstandigheid zal ten goede komen.

Het samen, met vele anderen, streven naar eenzelfde doel zal saamenhoorigheid kweeken, zal een band vormen, die behoort te bestaan tusschen alle groepen van ons groote Insulinde, terwille van hunne gemeenschappelijke belangen; wellicht zal — waar zulks nog niet bestaat — het gevoel worden geboren van vaderlandsliefde, een gevoel, dat — door de geheele geschiedenis heen — de schoonste daden van een volk heeft gemaakt.

Laat ons erkennen, dat van bovengenoemde eigenschappen nog vele — in meerdere of mindere mate — aan het Landskind vreemd zijn; laat ons beseffen, dat naast de kennis — door het onderwijs verkregen — eene ontwikkeling op moreel gebied noodzakelijk is voor eene harmonische ontwikkeling van het Landskind en als wij dan bedenken, dat weerplicht een der middelen is om aan die moreele ontwikkeling, aan die zedelijke opheffing van het volk, krachtig te werken, dan is het duidelijk, dat de invoering van weerplicht niet alleen ten doel heeft het Landskind sterk te maken om zijne belangen tegen elken vreemden indringer te verdedigen, maar dat weerplicht — evenals onderwijs — door het Landskind moet worden geaccepteerd als een middel tot zijne opheffing.

*Wat zal er van ons worden, als hij U overwint
en doodt?*

(Legende).

Het ontwikkelingsproces van een volk is een proces van vele jaren.

Een kind heeft tijd noodig om volwassen te worden.

Een onontwikkeld volk heeft nog heel veel meer tijd noodig om een ontwikkeld volk te zijn, omdat het die hoogte pas bereikt van geslacht op geslacht.

Het is niet voldoende een kind knap van hoofd te maken; men moet het ook goed van hart doen worden, wil het nuttig en gelukkig zijn in de maatschappij.

Zij, die van laag af begonnen zijn en thans door het onderwijs eene zekere ontwikkeling en een zekeren welstand hebben bereikt zullen in hun hart nog wel eens terugdenken aan de toestanden, die zij als kind hebben meegemaakt. Maar hunne kinderen, die zij in hun beter milieu opvoeden, zullen die toestanden nooit kennen en deze kinderen, zelf naar hooger strevend, zullen op hunne beurt zich eene gunstiger omgeving scheppen,

waarin zij wederom hunne kinderen zullen grootbrengen onder wederom gunstiger condities.

Alzoo zullen van geslacht op geslacht ontwikkeling en beschaving toenemen, maar daarvoor is tijd noodig en moeite, doch niet minder methode en regel.

Zendt Uw kind naar school bij eenen goeroe, die Uw kind kent en het genegen is en die zijn beproefd goede methode van leeren op hem toepast en Uw kind zal ongetwijfeld goede vorderingen maken. Laat hem daar eenige jaren en neemt hem dan van die school af, plaatst hem bij een vreemden leermeester met eene andere leermethode, met andere inzichten en wellicht zonder liefde voor Uw kind. Voorzeker zal Uw kind *niet* op tijd zijne examens doen, als hij al ooit daartoe komt.

Zooals met Uw kind zou geschieden, zal het ook geschieden, met alle volkeren van Nederlandsch-Indië, wanneer een vreemde natie deze koloniën van de Nederlanders overneemt.

De Hollander is een goed goeroe. Zijne methode is beproefd. Men vergelijkte daartoe den toestand dezer koloniën met die van andere koloniale mogendheden; voorwaar! dan kan de Hollander tevreden zijn.

Voorzeker zijn hier ontevreden! Waar zijn die niet en dewelken zijn ontevreden?

De lichtgeloovigheid van het Landskind, als gevolg van zijne onwetendheid, is telkens weer het ruime arbeidsveld van gewetenlooze leiders, die niets te verliezen en alles te winnen hebben bij de onrust der bevolking.

Waar bekwame en betrouwbare leiders voorgaan, breiden zich ontwikkeling en welvaart snel uit en éénmaal zal het onderwijs alle woudvogels doen begrijpen.

De Hollander kén't zijn volk; hij heeft daaraan zijn tijd besteed en zijne energie gegeven en het heeft eeuwen geduurd om te komen, waar hij nu is.

Zijne kennis van het volk heeft waardeering gebracht voor diens goede eigenschappen, waardeering en genegenheid en als vanzelf wederzijdsch vertrouwen.

Elke nieuwe overheerscher heeft tijd noodig om zijne nieuwe onderdanen zóó te leeren kennen. Hoe lang zou het duren vóórdát de huidige toestand bereikt zou zijn, wanneer plotseling een ander volk Hollands taak overnam?

En zouden de Indische volkeren, die nog te onzelfstandig zijn, om zelfstandig te kunnen zijn — meer heil voor hunne toekomst verwachten van een volk, dat hier in Indië kwam overheerschen als gevolg van zijn expansie-

politiek; dat dus Indië zal beschouwen als de rijke buit, te verdeelen onder zijne overtallige bevolking?

Voorwaar, voorwaar! de afgezanten in de legende hadden gelijk, toen zij zeiden: „Alle woudvogels zullen teruggaan naar de dagen van het begin, waaraan wij ontgroeid zijn! Wee ons!”

Allah is groot! Insjah Allah!
(Legende.)

Wanneer een metselaar en mooi een hecht gebouw wil maken, zal hij eerst stevige fundamenten leggen en daarop zijne muren optrekken. Hoe zuiverder hij zijne steenen legt en met kalk voegt, hoe hechter zijne muren zullen zijn.

Wanneer hij zijne steenen ruw opstapelt, zal het gebouw spoedig instorten en zijn werk zal vergeefsch zijn geweest. En als het regent, zal hij zijn werk tijdelijk staken en zijne muren toedekken, opdat de kalk niet wegrege en zijn arbeid niet ongedaan worde gemaakt.

De Hollander wil zich in Indië een mooi en hecht gebouw maken. De grondslagen zijn gelegd en de muren worden opgetrokken.

Laat hem met zorg zijne steenen leggen en voegen, opdat het gebouw niet ontijdig instorte en laat ons innig hopen, dat het niet gaat regenen, opdat hij geen tijd verlieze en zijn werk niet ongedaan worde gemaakt.

Gij allen, die dit lezen, en ik, wij zullen het niet beleven, dat het gebouw voltooid is, al leven wij ook in de eeuw van electriciteit; al is het ook eene verrassing geweest voor den Bouwer-zelf, zoo hoog de muren al staan in eene korte tijds.

Maar wat wij allen doen om den Bouwer te steunen, zal ten goede komen aan onze kinderen en kleinkinderen en als het onze tijd van heengaan is, dan zullen wij gerust en met voldoening het hoofd neerleggen in het besef, dat wij gedaan hebben voor ons nageslacht, wat wij *konden* doen.

Dan zal in onze laatste ure het beeld van den grijzen Vogelkoning in de legende, temidden zijner afgezanten in de plechtige vergadering, wanneer zijn taak is volbracht, ons helder voor oogen komen en dan zullen wij den Grooten Slaap ingaan, als luisterende naar de echo's in het groote woud:

„Allah is groot! Insjah Allah!”.